

BSO-pedagogiek van Op Stoom

In dit document staat beschreven hoe we werken met kinderen van 4 - 12 jaar: BSO-pedagogiek van Op Stoom.

Je kunt dit document lezen, maar je kúnt ook ons fancy digitale magazine openen! Zelfde inhoud, maar dan in een vlot jasje, dat je er altijd even bij kunt pakken:

<https://magazine.opstoom.nl/bsopedagogiek/>

BSO pedagogiek van Op Stoom

Op Stoom staat voor inspirerende kinderopvang die ertoe doet in het leven van een kind. We bieden kwaliteit en service, zodat ouders hun kind(eren) met een gerust hart aan je toevertrouwen. Bij alles wat we doen staat het kind centraal. Ook streven we ernaar een opvangpakket aan te bieden dat zoveel mogelijk aansluit bij de wensen van ouders.

Op Stoom is een beetje typisch en daar houden we van! We ondernemen met lef en maken eigenwijze keuzes. Ook wat betreft de pedagogiek op de BSO zijn we nogal uitgesproken. Dat we de persoonlijke en sociale ontwikkeling van een kind zo belangrijk vinden bijvoorbeeld en dat je echt ziet wat jongens én wat meisjes beweegt. We werken altijd in een positieve flow en je hebt een actieve rol.

De BSO is een plek waar kinderen in hun vrije tijd samen met vriendjes van alles beleven en nieuwe dingen uitproberen. Op de BSO kiezen kinderen zelf of ze bij ons willen relaxen of van alles willen ondernemen, alleen of samen. Niets moeten maar vanuit je eigen interesse iets willen doen en ontdekken, daar leer je veel van! Wat niet is kan jij verzinnen... niets is onmogelijk voor kinderen. We zijn de hele tijd bezig met pedagogiek, ons activiteiten- en spelaanbod is groot en samen met ouders helpen we kinderen spelenderwijs op weg zelfstandige, vrolijke tieners te worden.

Jouw pedagogisch handelen is typisch Op Stoom. Wat ons onderling verbindt binnen de hele organisatie is de pedagogiek; hoe we omgaan met kinderen. Het Op Stoom-DNA zit in onze genen :) We zijn allemaal lief voor kinderen, denken in mogelijkheden, doen op een inspirerende manier ons werk... én we hebben bovendien een flink portie lef.

BSO pedagogiek van Op Stoom uitgelicht

Het is goed om te weten wat er qua pedagogisch handelen, dus hoe je omgaat met kinderen, van je verwacht wordt als je op de BSO werkt.

Hoofdstuk 1: Algemeen pag. 5

Handig om deze algemene info te hebben. Het gaat allemaal over pedagogiek.

Hoofdstuk 2: Altijd in een positieve flow pag. 8

De basis is dat we ervoor zorgen dat kinderen zich emotioneel veilig en fijn bij ons voelen. Dat lukt omdat we altijd in een positieve flow zijn met kinderen.

Hoofdstuk 3: we <3 drukke jongens pag. 10

In de veelal door vrouwen gedomineerde omgeving van opvang- en onderwijsland vinden we het bij Op Stoom nodig om extra aandacht te besteden aan hoe we om willen gaan met drukke jongens.

Hoofdstuk 4: Fan van het proces pag. 11

Kinderen ontwikkelen zich op persoonlijk en sociaal vlak als ze zelf van alles uit mogen proberen. Hoe jij dat begeleidt lees je in *Fan van het proces*.

Hoofdstuk 5: Knutselen & techniek op de BSO pag. 13

We willen onze kinderen een flinke portie inspiratie bieden op knutselgebied, ze verschillende technieken aanleren zoals zagen, timmeren en naaien, maar kinderen vooral ook zelf aan laten rommelen in onze ateliers.

Hoofdstuk 6: Buiten zijn pag. 15

Veel buiten zijn vinden we belangrijk voor kinderen. Buiten hebben kinderen letterlijk meer ruimte en daarmee veel mogelijkheden. De pedagogische waarde daarvan lees je in *Buiten zijn*.

Hoofdstuk 7: Risico's en gevaar pag. 17

Kinderen leren telkens nieuwe dingen en overwegen onbewust of bewust de risico's die op hun pad komen. Jij helpt ze soms een handje in lef of juist in waakzaamheid.

Hoofdstuk 8: de inrichting van de ruimte pag. 19

Op Stoom heeft sfeervolle BSO's waar kinderen zich thuis voelen en veel kunnen spelen. We werken met een herkenbaar concept qua speelgoed en inrichting, dat heeft pedagogische waarde.

Hoofdstuk 9: Samen aan tafel pag. 21

Is aan tafel eten met kinderen ook pedagogiek? Yes, het barst van de inhoud terwijl je gewoon lekker samen zit te eten.

Hoofdstuk 1 Algemeen De wet kinderopvang

Op Stoom werkt aan de hand van de pedagogische doelen die in de Wet Kinderopvang omschreven staan. Deze staan in de wet omschreven als emotionele veiligheid bieden aan kinderen, persoonlijke en sociale ontwikkeling stimuleren en kinderen normen en waarden meegeven. Elke BSO in Nederland moet zich aan de wet houden, maar wij maken er met z'n allen iets bijzonder leuks van voor kinderen. Wat doen we en hoe doe jij dat in de praktijk van alledag?

Altijd wat te doen

Na schooltijd beginnen we na even vrijspelen, de middag met een stuk fruit en een glas drinken. Stil zitten hoeft niet want daarna gaan we aan de slag!

Jij en je collega's zitten boordevol energie en zijn van vele markten thuis. Dat maakt Op Stoom bijzonder en jouw rol daarin is groot.

We vinden het belangrijk dat er activiteiten voor kinderen te doen zijn op het gebied van koken, sport, spel, toneel, natuur, knutselen, techniek, muziek en dans. Dat zijn de pijlers en jij zorgt samen met je collega's voor variatie en een inspirerend aanbod. Jullie bedenken met kinderen een toneelstuk, duiken de keuken in om met kinderen een heerlijk gerecht te koken, je laat kinderen een meesterwerk creëren in het atelier of ze gooien samen met jou de ledematen los met sport en spel.

We trekken er bij Op Stoom ook veel op uit. Schaatslessen in de winter, surflessen in de zomer of een vakantie-uitje naar het museum. En doordeweeks lekker de natuur in of gewoon een potje voetballen op het speelplein. Maar dat kinderen eindeloos Donald Ducks lezen of gewoon lekker chillen kan natuurlijk ook: ze maken hun eigen keuze.

Reizigers op bezoek

Op Stoom biedt graag iets extra's aan kinderen. Bijzonder zijn onze Reizigers die langs de locaties trekken; dit zijn specialisten op het gebied van kunst, film, robotica, natuur, sport, koken of muziek. De kinderen leren bijvoorbeeld robots bouwen met de Roboticareiziger. Of ze ontdekken de natuur met de Natuurreiziger. En met de Kookreiziger toveren ze de locatie om tot een KinderKookCafé.

Join de club!

Er is nog meer! Join de club. Een Op Stoom Club is een thema-BSO, vaak op een bijzondere locatie zoals een manege, een radiostudio, robolab of een sportveld. Daar zijn kinderen alleen met activiteiten bezig gerelateerd aan het thema van de club.

Zo zal je op de PonyClub manen vlechten, borstelen, hoeven krabben, stallen uitmesten en natuurlijk: pony rijden!

Avontuurlijke medewerkers geven goede begeleiding

Bij de BSO's van Op Stoom werken bevlogen mensen uit allerlei windstreken. Een gemêleerd gezelschap van leuke, lieve, gekke, avontuurlijke mannen en vrouwen. Stuk voor stuk gek op kinderen! Jij en je collega's zien de kinderen en weten feilloos aan te sluiten met fijne aandacht en activiteiten. Je bent lief voor kinderen. Een aai over de bol, tijd voor een gesprekje en samen lekker aan de slag. Dat vinden kinderen fijn.

We vinden het belangrijk dat kinderen dingen in hun eigen tempo mogen doen, jij hebt eindeloos geduld 😊. Het ene kind kan urenlang knutselen terwijl het andere kind een kortere spanningsboog heeft en juist meer behoefte aan rennen, klimmen en stoeien. Je stimuleert kinderen en benadert ze op een positieve manier. Je zorgt voor gezelligheid en ook voor kaders waarbinnen kinderen zich prettig kunnen bewegen. Ondertussen geniet je volop van wat de kinderen aan het doen zijn en doe je lekker mee.

Elk kind een mentor

Elk kind heeft bij ons een mentor. Dat is een pedagogisch medewerker die bij voorkeur werkzaam is op alle opvangdagen van het kind. In KidsKonnnect houden we bij wie de mentor van een kind is. Natuurlijk hebben al onze medewerkers oog voor elk kind, maar de mentor van een kind let specifiek op het welbevinden van hem of haar. De mentor vult jaarlijks rond de verjaardag van het kind de observatie Kind in Beeld in. Bij de start op de BSO bezorgt de mentor het kind een warm welkom. Zo weet het kind direct wie zijn of haar mentor is. Als mentor ben je ook het eerste aanspreekpunt voor ouders en onderneem je actie als er bijzonderheden zijn in de ontwikkeling van het kind. Als we ons zorgen maken over een kind delen we dit te allen tijde met zijn of haar ouders. De medewerker - en specifiek de mentor - heeft een signalerende en initiërende rol. De mentor voert minimaal jaarlijks een gesprek met het team over het welbevinden en de betrokkenheid van ieder mentorkind.

Jonge Kind Club

Op de grotere BSO's is er een Jonge Kind Club; voor wie de BSO soms ook een beetje spannend kan zijn. Eenmaal gewend? Dan doen de jonge kinderen mee in de 'gewone' groep.

Vet leuk in de vakantie

Op studiedagen van school en in schoolvakanties is het heerlijk bij de BSO. We hebben immers de hele dag de tijd en we pakken extra uit met dagvullende activiteiten. Van sporten tot een beautydag. En van fikkie stoken tot een zeefdrukworkshop. En vaak gaan we ook op pad naar een natuurgebied of naar de boer.

Kinderen van 7 jaar en ouder kunnen ook kiezen voor een activiteit op een andere locatie dan de eigen BSO.

Feestjes vieren en uitstapjes

Bij Op Stoom worden feestdagen en andere festiviteiten gevierd. Bijvoorbeeld Sinterklaas, Kerst en Pasen. Als een kind jarig is, wordt dat natuurlijk gevierd. Er wordt voor de jarige job gezongen en het kind krijgt een mooie kaart met lieve wensen en felicitaties. Trakteren gebeurt al op school.

Hoofdstuk 2: Altijd een positieve flow

Ouders kiezen voor onze BSO en wij zorgen met liefde voor hun kind. Als je werkt bij Op Stoom betekent dit dat je positief en liefdevol bent voor de kinderen. Heel logisch eigenlijk! Positief communiceren is belangrijk voor een goede basis. Dit gaat over je veilig, goed gehecht zijn en je fijn voelen bij ons.

Een kind voelt zich prettig als er een positieve sfeer heerst en hij van een liefdevolle gezellige benadering uit kan gaan. Hierdoor heeft hij het gevoel gewaardeerd te worden. Vertrouwen hierin is belangrijk voor kinderen. Voldoende aandacht, liefde en stimulans draagt bij aan een goed hechtingsproces van kinderen en als je je kunt hechten, dus je emotioneel veilig voelt, draagt dat bij aan een positief zelfbeeld. Jij laat altijd zien en voelen dat je een kind waardeert en lief vindt. Positief en lief zijn zit in het DNA van Op Stoom.

Veel gedrag van kinderen is heel gewoon gedrag, ook als dat soms lastig is voor ons, volwassen mensen. Continue wiebelen, druk doen, door de ruimte heen stuiteren... dat zijn hele normale dingen voor kinderen in deze levensfase. Normaal gedrag dus, waar we positief mee omgaan, mits het respectvol gebeurt naar elkaar toe.

Achter het behang plakken?

Soms corrigeren we een kind. Als hij gedrag vertoont dat vervelend is voor andere kinderen, een hele grote mond heeft of een ander kind pijn doet. We maken het incident niet groter dan het is en corrigeren doen we kort en bondig. Maar achter het behang plakken? Nee! Want we snappen wat kinderen beweegt en we proberen de sfeer weer naar het positieve om te buigen. Dat is professionaliteit. Een tafelmoment kan voor sommige kinderen best lang duren. Als een kind van nature een beetje ongeduldig is, verlangen we echt niet dat hij of zij geduldig blijft zitten. We kijken goed naar de individuele behoeftes en vinden daar een oplossing bij. Een wiebelaar bied je een alternatief aan. Staan aan tafel bijvoorbeeld, of een loopje naar de keuken.

Alles op z'n tijd

Het tempo van kinderen ligt lager. Logisch! Helemaal als ze nog maar 4 of 5 jaar zijn. Dat betekent geduldig zijn. Als we een vraag stellen wachten we gewoon even op het antwoord. Soms stellen we de vraag nog een keer, net op een andere manier, zodat een kind begrijpt wat we bedoelen. Voordat we een vraag stellen observeren we de situatie goed, want als een kind nog volop aan het knutselen is hoeven we natuurlijk niet te vragen; "Ben je al klaar?" Dan hebben we allang gezien dat dat niet het geval is.

Sociale vaardigheden aanleren

We reiken kinderen allerlei sociale vaardigheden aan en in communicatie stimuleren we het onderlinge contact tussen kinderen. *"Lieke, wil jij Max misschien helpen met die moeilijke puzzel? Jij kunt dat denk ik wel."* of *"Willen jullie met zijn drietjes met de kapla?"*. Kinderen van verschillende leeftijden kunnen elkaar helpen of samen dingetjes doen. Ook leren je kinderen naar elkaar te luisteren als iemand iets vertelt *"Kom, gaan we eerst naar Maaïke luisteren en daarna mag jij vertellen!"* Door je manier van communiceren met kinderen, stimuleer je allerlei sociale vaardigheden. Hierdoor zorg je voor een rijke omgeving van leren van én met elkaar, samen pret hebben en rekening houden met elkaar.

Ook non-verbaal zijn we lief

Communicatie over en weer zit 'm ook in allerlei leuke, lieve gebaren. Je stelt kinderen op hun gemak door een subtiel knikje, knipoogje, een aai over de bol of een arm op de schouder. De hele dag gebruik je eindeloos veel non-verbale communicatie om voor kinderen veiligheid en gezelligheid uit te stralen. Daarmee creëer je voor kinderen een fijne geborgen plek bij ons.

Hoofdstuk 3: We <3 drukke jongens

Binnen de groep jongetjes heb je ook weer een groep: de drukkere boys. De rauwdouwers, doerakken, wildebrassen, daar gaat het hier over!

In de veelal door vrouwen gedomineerde omgeving van opvang- en onderwijsland vinden wij het belangrijk dat we positief omgaan met druk of wild gedrag van deze jongens (en ja, er zijn ook meisjes-wildebrassen, daar kun je dit beleid ook prima op toepassen ☺). Je ziet iedere dag opnieuw dat elk kind op een eigen manier zijn weg vindt. Naast de gezamenlijke behoefte aan plezier en geborgenheid zie je fundamentele verschillen in de ontwikkeling van kinderen. Elk kind ontwikkelt zich anders en een groep jongens heeft vaker een uitbundige manier van experimenteren om de wereld te leren begrijpen. We willen bij Op Stoom echt benadrukken dat we “druk” gedrag gewoon vinden en dat ook begrijpen. Het hoort bij een flinke groep jongens (en meisjes) en druk gedrag is heel normaal. Zij houden van wild spel, zoals rennen, stoeien of vechten. Waarbij het mét stokken nog cooler is. Spelen en risico’s nemen, dat wil een groot deel van de boys. Het liefst op grote hoogte, met hoge snelheid en omringd met gevaarlijke elementen zoals vuur en scherpe voorwerpen is nog cooler. En veel jongens houden van winnen, dus wedstrijdjes doen is een must, dat snappen wij!

We zijn allemaal rolmodel

Bij ons werken veel mannen en willen we graag dat onze teams gemêleerd zijn. De groep jongens waar het hier over gaat herkent zich van nature sneller in mannen en omgekeerd geldt hetzelfde. In de praktijk bestaat het overgrote deel van de PM’ers bij Op Stoom echter uit vrouw. Gelukkig zijn dit leuke, stoere, lieve dames die zich stuk voor stuk verdiepen in wat deze jongens nodig hebben of leuk vinden en hebben we bij Op Stoom allemaal voldoende lef. We bewegen mee in wat kinderen aangeven. En als je ziet dat kinderen de drang hebben om te bewegen of zich op een andere manier te uiten sluiten we hierbij aan. Zowel de wildebrassen als de zachte jongens (en meisjes natuurlijk) zijn geliefd bij Op Stoom. Uiteindelijk gaat het erom dat alle kinderen zichzelf kunnen zijn. Dát vinden we belangrijk.

Hoofdstuk 4: Fan van het proces

Kinderen mogen bij ons vooral veel zelf uitproberen. Want hoe kun je later-als-je-groot-bent voor jezelf zorgen als je nu niet voldoende kunt oefenen? Op De BSO kunnen kinderen er flink op los experimenteren en ontwikkelen ze vaardigheden op persoonlijk en sociaal gebied én een eigen mening. Ze participeren in van alles en nog wat en er wordt naar ze geluisterd.

Kinderparticipatie

Dat we fan zijn van het proces (zelf uitproberen en je eigen hersens laten kraken) relateert op de BSO natuurlijk aan kinderparticipatie. Mee mogen doen. Dat begint al op jonge leeftijd. Jonge kinderen op de BSO kunnen al veel zelf en de onafhankelijkheid neemt met de jaren toe. Ze hebben een eigen mening, wij vragen daar naar en we luisteren naar de signalen die kinderen afgeven: iets willen, een goed idee hebben of nee, wel 1000 goeie ideeën hebben 😊 want wat niet is kan jij verzinnen! Als het even kan spelen we daar op in en zo krijgen kinderen het gevoel gehoord te worden. Op het eind zijn ze, met een beetje hulp van ons en vooral doordat we ze steeds meer los te durven laten en vertrouwen geven, zelfstandige tieners geworden met een flinke portie zelfvertrouwen.

Ideeën van kinderen zijn welkom

Fijn, spontane ideeën en nieuwe mogelijkheden voor activiteiten die vanuit de kinderen komen. Er kan veel op de BSO. En als het niet kan zijn we ook duidelijk. Kinderen weten dan ook waar ze aan toe zijn.

Naast een goed voorbereid activiteitenaanbod spelen we ook in op het moment, dat zit in onze grondhouding, want inspraak van kinderen is belangrijk. Dat gebeurt de hele dag door op individuele basis. Het zit in ons DNA dat we luisteren naar kinderen en met ze meebewegen. Soms ontstaan er mooie processen in de ontwikkeling van een kind:

Als kinderen kleding aan het ontwerpen zijn omdat een van hen een modeshow zag op internet. En als er dan ineens het plan opgevat wordt om meer kleding te maken en een modeshow te houden voor ouders bijvoorbeeld. Dan kan er vanuit een spontane activiteit een groter project ontstaan. Gemaakt en geregeld door kinderen, met wat begeleiding van ons. Hoe fijn is dat!

Als het een onderwerp betreft dat voor een groter groepje belangrijk of leuk is dan vragen we kinderen hoe ze hun idee in willen brengen of we verzinnen samen hoe we dat het beste kunnen doen.

Sprankelende wedstrijdjes, polls, een gesprekje tijdens het eten... maar nooit op een saaie vergader-achtige (volwassen) manier. Kinderen zijn creatiever dan dat!

Samen de (mid)dag doen

Op elke BSO willen we dat kinderen in aanraking komen met de volgende pijlers: koken, sport, spel, toneel, muziek, dans, natuur, techniek en knutselen. Naast activiteiten doen en spelen betrekken we kinderen ook bij de gewone dagelijkse dingen want onthoud maar... zodra de BSO start zijn we fan en start het proces bij een kind. Ze ontwikkelen zich in van alles en nog wat. Als ze klein zijn helpen ze het fruit op de schaal leggen en de pakken melk uit de koelkast pakken (ook als ze groot zijn ☺). Op de BSO helpen de crackers smeren voor de groep, tosti's bakken voor iedereen, samen de groente in de pan hakken als we koken. Hartstikke gezellig allemaal en je leert er van alles van. Voor kinderen zijn dit ook activiteiten. Kinderen worden steeds zelfstandiger. Een mooi proces! We bieden altijd de ruimte om de dingen samen met de kinderen te doen. Het lijkt niks bijzonders maar voor kinderen is het waardevol: "Ik kan dit al, ik krijg vertrouwen". Niet altijd bewust natuurlijk maar er gebeurt veel in de ontwikkeling van een kind.

Geduld is een schone zaak

Kinderen op weg naar zelfstandigheid, dat kan alleen in hun eigen tempo! We hebben dan ook eindeloos geduld, dat hoort bij ons vak. We wachten op een kind als hij zelf iets aan het doen is. We kijken naar de processen die ontstaan als kinderen aan de slag zijn met iets en je hebt oog voor de vaardigheden en de ontwikkelingsfase van elk kind. We begeleiden kinderen door veel uit te leggen, goed naar ze te kijken en mee te bewegen met wat ze aangeven. We nemen het werk van een kind niet zomaar uit handen en vertrouwen erop dat hij, soms met een beetje hulp, zelf weer verder kan in het proces.

In het atelier

Over kinderen in het atelier valt zóveel te zeggen! Daar viert het experiment en het proces van een kind hoogtij.

Buiten zijn

En voor buiten zijn geldt hetzelfde, ook even lezen dat stuk.

Hoofdstuk 5: In het atelier

Door te experimenteren en op onderzoek uit te gaan doen kinderen nieuwe ervaringen op, een mooi leerproces. Fijn... want dat kan met knutselen en dát gebeurt veel op de BSO. We willen onze kinderen een flinke portie inspiratie bieden op knutselgebied, ze verschillende technieken aanleren zoals zagen, timmeren en naaien, maar kinderen vooral ook zelf aan laten rommelen in onze ateliers.

Dát levert originaliteit op!

Kinderen hebben op knutselgebied weinig invulling nodig die door volwassenen bedacht is. Jouw zelfgemaakte voorbeelden zouden het creatieve proces van kinderen alleen maar in de weg staan. Ze zitten vol met indrukken uit hun eigen spannende leventjes en geven dat zelf vorm. Dát levert originaliteit op!

Bij Op Stoom mogen kinderen hun eigen creativiteit gebruiken en zelf hun hersenen laten kraken. Liever zelf creëren dan voorbeelden namaken en liever industrieel restmateriaal gebruiken dan allemaal dezelfde paashaas inkleuren.

Wat we wel willen is kennis vergroten en daarom duiken we soms in een thema. In Mondriaan bijvoorbeeld of we willen van alles weten over een Fabergé-ei (google maar even!). Dan een Mondriaan of een Fabergé-ei maken past ook bij wie we zijn.

Technieken aanleren

We zoeken de balans tussen een kind iets willen leren en vrij experimenteren. Bepaalde technieken aanleren is natuurlijk leuk en handig. Een reiziger bijvoorbeeld, die langskomt om kinderen te leren haken, naaien of breien. Of als jij dat kinderen kunt leren... doen! Dat leidt tot het maken van bijvoorbeeld kledingstukken. Wat en hoe daar kunnen kinderen dan zelf invulling aan geven. Daar zit de vrijheid en originaliteit van het kind. Of kinderen leren hoe je moet figuurzagen, als je de techniek beheerst kun je er veel creativiteit in kwijt.

Een flinke portie inspiratie

Aanrommelen is een voorwaarde om tot creëren te komen, Het klinkt alsof je als kind maar wat doet... en dat is meestal ook zo. Vooral met materialen van 'Mooizooi' (dat wat niet al voorbedacht is) kunnen kinderen experimenteren en combineren. Kinderen komen

toevallig tot een resultaat. Zonder (genoeg) materialen kun je niet rommelen. Er is een materialenlijst!

Een thema? Proces ernaartoe is vrij

Het zonnestelsel maken, een Aziatische stad, winterwonderkastjes, Koningsdag. Het kan zijn dat kinderen (samen met jou) aan de slag gaan met een thema. Hoe fijn dat je kinderen nieuwe informatie aanreikt en inspireert met een uitdagend thema. De invulling mogen kinderen altijd zelf geven. Je kunt informatie geven over de Aziatische stad en er vragen over stellen om creativiteit op gang te brengen, maar vul de activiteiten niet helemaal voor de kinderen in. Ze zijn zelf creatief genoeg om dat te bedenken. Kinderen hebben ruimte en vrijheid nodig om zelf en met elkaar op onderzoek uit te gaan. Inspiratie is fijn in de vorm van foto's van een Aziatische stad bijvoorbeeld, of afbeeldingen van Mondriaan of andere kunstenaars, afhankelijk van het onderwerp. Begeleiden zonder eigen gemaakte voorbeelden levert meer originaliteit van kinderen op. Dat geeft een goed gevoel van eigenwaarde. Je hoeft dus niet met sneeuwpoppen, paashazen e.d. aan te komen, daarentegen is het spannend om te kijken wat kinderen gaan doen als je de thema's zoals hierboven genoemd aanreikt.

Mooie boel is dat!

Als een kind iets maakt wordt er al snel: "wat mooi" geroepen. En toch vinden we dat het daar helemaal niet om gaat als een kind iets aan het maken is. De vraag is eigenlijk ook of een kind iets aan die opmerking heeft als hij gewoon lekker aan het knutselen is? Knutselen bij Op Stoom gaat over ontdekken en experimenteren. Het hoeft helemaal niks moois te worden. Als kinderen hulp vragen begeleid je zoveel mogelijk met communicatie en soms help je even een handje, zonder dat je het werk van het kind uit handen neemt. Voor je het weet kan een kind dan zelf weer verder aan de slag.

Hoofdstuk 6: Buiten zijn

Tuurlijk, buitenspelen is leuk, spannend en relaxed. Een kind komt meer tot bloei als het veel buiten is. Gewoon, omdat het daar kan!

Alle ruimte voor onderzoek

Elk kind kan op zijn eigen manier 'iets' buiten. Ze hebben er de ruimte om te experimenteren en te ontdekken. Zelf op scharreltocht de natuur in, spelen met de modderkeuken of aansluiten bij sporten en spellen die buiten aan de gang zijn. Ze leren zoveel nieuws, komen zoveel tegen. Kinderen hebben succeservaringen nodig om te groeien, en die ervaren ze buiten vaak. Dat beestje waar je eigenlijk bang voor was, durf je nu ineens op je hand te laten lopen. Of heb je hem per ongeluk platgetrapt? Gesprekjes hierover tussen kinderen onderling, of met jou, zijn goud waard.

De keuze is reuze

Buiten is er nog meer ruimte dan binnen voor kinderen om je eigen keus te maken. Met wie je wil spelen en waarmee. Of dat je helemaal niet wil spelen, maar gewoon een beetje wil zitten. Onder kinderen zie je al dat er verschillende rollen zijn. We zien een groep kinderen met een grote sjouwbehoefte. Ze sjoeren en scharrelen van alles op en verplaatsen losse boomstammen en keien. Deze sjouwers worden zeer gewaardeerd door andere kinderen, die bijvoorbeeld in de modderkeuken van alles nodig hebben. Zand, takjes, blaadjes, alles is welkom en de samenwerking is (even) perfect.

Ook zien we een groep "mooimakers", kinderen die druk zijn met versieringen, bloemetjes en kleine friemeltjes. Weer andere kinderen nemen de rol van leider op zich en sturen de boel wel even aan.

Het is de echte wereld voor kinderen. Ze leren wat ertoe doet en leren van levensechte situaties. We zijn ons bewust van de verschillende rollen van kinderen en zorgen ervoor dat er ruimte is voor elk kind om initiatieven te (durven) nemen vanuit zijn of haar eigen interesse.

In de mix

Op De BSO lopen kinderen van verschillende leeftijden geregeld door elkaar heen. Grote kinderen helpen kleine kinderen soms en voor beiden is dat prettig. Er is veel sociale interactie als dat gewenst is. En als een kind dat niet wil, kan hij een rustiger plek opzoeken in de tuin. Onze medewerkers verdelen zich altijd in de tuin, je ziet zo wat er gebeurt en speelt hierop in.

Je benoemt wat kinderen doen, geeft ze een ruggensteuntje om net een stapje verder te durven en je stimuleert de sociale interactie tussen kinderen.

Hoofdstuk 7: Risico's en gevaar

Water, vuur, ruwe keien, grote boomstammen (waar je vanaf kunt vallen!) scherpe takken en niet te vergeten af en toe een splinter. Kinderen leren telkens nieuwe dingen en overwegen onbewust of bewust de risico's die op hun pad komen. Jij helpt ze een handje in lef of juist in waakzaamheid.

De onbevangingheid van kinderen is een groot goed. Zij laten het leven op zich af komen, vaak nog vrij van angsten. Zij spelen in hun spel dagelijks met risico's, zowel binnen als buiten. Ze verkennen hun eigen grenzen en jij kijkt goed naar wat het kind al kan en helpt al dan niet een handje.

Levi van bijna vijf glijdt van een boomstam af en valt op zijn knie. Dikke tranen, pijn en echt bloed.

Omgaan met gevaar

Gevaar is een beleving, een instinctief proces. Wat de één als gevaar voelt, zal de ander misschien helemaal niet zo ervaren. Het ene kind ervaart gevaar op een glijbaan van 2 meter hoog, terwijl een ander kind zonder angst een glijbaan van 10 meter hoog afglijdt.

Ervaart een kind veel gevaar? Dan begeleid je hem of haar om meer te durven. Want experimenteerdrang en nieuwsgierigheid helpen een kind om nieuwe uitdagingen aan te gaan en zich te ontwikkelen. Ervaart een kind wel heel weinig gevaar? Dan begeleid je hem of haar om het spel zo veilig mogelijk te doen. Zo help je ieder kind om te gaan met gevaar.

Omgaan met risico's

Risico is een heel ander begrip dan gevaar, het is veel rationeler. Het gaat over de inschatting van de kans dat er iets gebeurt en het mogelijke gevolg ervan. Bij Op Stoom maak je dagelijks zulke risico-inschattingen. Je maakt daarbij onderscheid tussen aanvaardbaar en onaanvaardbaar risico. Een balanceerspel waar een kind wel eens een geschaafde knie aan overhoudt, is vervelend. Maar is wel een acceptabel risico. Aan de andere kant: iets dat zéér onwaarschijnlijk is, maar wel verstrekkende gevolgen heeft, is logischerwijs onaanvaardbaar. Als je het niet weet, ga dan te rade bij je leidinggevende.

"Niet doen, dat is gevaarlijk!"

Dat zal je ons niet zo snel horen zeggen. We willen dat kinderen op zichzelf leren

vertrouwen bij het inschatten van gevaar. Daar begeleid je de kinderen natuurlijk goed in: je leert ze goed te kijken en hun handen te gebruiken bij het klimmen.

Of hoe ze een heuvel kunnen afklauteren als het te hoog is om er vanaf te hollen. Padden, spinnen en andere insecten zijn niet eng maar kunnen juist heel interessant zijn!

Bouwen aan zelfvertrouwen

Je helpt de kinderen een inschatting te maken en je houdt hierbij rekening met verschillen tussen de kinderen. Je bent ook een figuurlijk steuntje in de rug en toont een beetje lef. Als je als kind al jong leert om je grenzen te (durven) verleggen, bouw je aan je zelfvertrouwen. We zien het als taak om kinderen te begeleiden in dit proces van bewustwording, en niet om al het gevaar weg te nemen. Het ervaren van gevaar (spannend maar toch durven doen) en het rekening houden met risico's is een onderdeel van de ontwikkeling. Het is een eigen spanningsveld van een kind: het ervaren van gevaar en de behoefte om de eigen grenzen op te zoeken. Mét de bijbehorende risico's. Héél belangrijk om zich tot een gelukkig en zelfstandig mens te ontwikkelen.

Beroepshouding

Omdat we zoveel medewerkers hebben die allemaal iets anders voelen als het gaat om risico's en gevaar is het belangrijk dat je professioneel blijft en probeert om je eigen angsten, opvoeding en ervaring niet teveel mee te laten spelen als het gaat om gevaar. Jouw beroepshouding is belangrijk in de begeleiding van kinderen op dit gebied en samen varen we een koers die veilig genoeg is en tegelijkertijd een beetje lef in zich heeft.

Hoofdstuk 8: Inrichting van de ruimte

Op Stoom heeft sfeervolle BSO's waar kinderen zich thuis voelen en veel kunnen spelen. We werken met een herkenbaar concept qua speelgoed en inrichting, dat heeft pedagogische waarde.

Daar word je vrolijk van!

Alle locaties van Op Stoom hebben dezelfde basisuitstraling. De ruimten zijn vrolijk van kleur en hebben een huiselijke uitstraling. De indeling van de groepsruimte sluit aan bij de pedagogische visie van Op Stoom. De inrichting draagt eraan bij dat kinderen veel kunnen spelen (vrij spelen) en uitgedaagd worden in hun ontwikkeling. Materialen zijn duurzaam en hebben een uitnodigende uitstraling.

De hoeken

De BSO is verdeeld in verschillende speel- of activiteitenhoeken of verschillende kamers, afhankelijk van de BSO. We kiezen standaard voor een atelier(hoek), een bouwhoek, een autohoek, een keukenhoek, een poppenhoek, een verkleedhoek, een leeshoek en een spelletjeskast waaruit de kinderen spelletjes kunnen pakken en er aan tafel of op de grond mee kunnen spelen. Als de ruimte het niet toelaat zoveel verschillende hoeken te maken kunnen verschillende hoeken met elkaar gecombineerd worden. Hierbij wordt goed gekeken naar spel wat bij elkaar past.

Activiteiten zonder hoeken

De inrichting van de BSO gaat veelal over vrij spelen van kinderen. We vinden koken, natuur, toneel, sport en muziek ook belangrijke pijlers die meestal niet in hoeken in te passen zijn. Vaak kan rennen of sporten niet in de groepsruimte en gebruiken we hier een aparte ruimte (gymzaal, speelzaal, buiten) voor.

Om te koken is er vaak ergens in het gebouw een mogelijkheid. Voor toneel en muziek is er meestal geen aparte hoek dus je moet samen met de kinderen jullie creativiteit gebruiken om te bedenken waar kinderen dat kunt doen. Natuur doen we in basis buiten en kan binnen voortgezet worden in allerlei projecten.

Waarom hoekjes in de ruimte?

Bekijk de ruimte even door kinderogen en sluit maar aan bij de behoefte (en hoogte) van kinderen! Door de indeling van de groepsruimte in verschillende hoeken spelen kinderen

vaker in subgroepjes. Kinderen kunnen zich hierdoor beter concentreren in hun spel; ze worden minder snel afgeleid door de andere kinderen.

Hoekjes geven kinderen de mogelijkheid zich te onttrekken aan het groepsgebeuren als ze daar behoefte aan hebben. Ook kinderen hebben soms behoefte aan privacy.

Indeling van spelmateriaal per hoek betekent ook duidelijkheid voor kinderen. Ze weten waar ze met wat kunnen spelen en kunnen zelf keuzes maken.

Versieren van de groepsruimte

Ramen zijn om doorheen te kijken waardoor je als kind van alles beleeft. De ramen worden dan ook niet vol geschilderd of geplakt, maar leeg gehouden. Versieringen als eigen gemaakte producten van kinderen worden zoveel mogelijk op ooghoogte van het kind gehangen. Boven ons hoofd heerst er rust. Teveel waslijnen op de groep waar van alles aan opgehangen wordt geeft een onrustige en rommelige indruk. Als je slingers ophangt voor een verjaardag haal je ze dezelfde dag weg.

Op de groep hangen foto's van de kinderen, bijvoorbeeld foto's uit de thuissituatie. Een foto met je hondje, je opa of je nieuwe fiets. Dat is toch gezellig om naar te kijken. We gebruiken geen plakband op de muren omdat dit de verf eraf trekt.

Zorg voor het speelgoed

De hoeken zorgen al voor sortering van spelmateriaal. Het is de bedoeling dat de materialen uit de diverse hoeken op dezelfde plaats teruggezet worden en dat je opruimt, zodat het aantrekkelijk is voor kinderen om er de volgende dag weer door uitgedaagd te worden ermee te gaan spelen. Daar waar het de kinderen helpt kan er op de bakken een pictogram van de inhoud geplakt worden. We ruimen met z'n allen op maar jij zorgt aan het eind van de dag voor opgeruimde (en goed ingerichte) hoeken.

Hoofdstuk 9: Samen aan tafel

Is aan tafel eten met kinderen ook pedagogiek? Yes, het barst van de inhoud terwijl je gewoon lekker samen zit te eten.

Kinderen helpen meestal graag een handje met het dekken van de tafel, dat kunnen ze natuurlijk prima als ze op de BSO zitten en je oefent hun persoonlijke en sociale skills. Om in vakanties de tafel soms extra netjes dekken is ook leuk en je leert kinderen van alles over etiquette!

De sfeer aan tafel is fijn en ontspannen, ook als er eens een beker drinken omgaat vind je dat niet erg. Kinderen leren al doende en stil zitten is niet zo makkelijk. Daar heb je ook begrip voor. Je stimuleert kinderen om te eten, maar je dwingt niet. Eet een kind niet alles op? Geen punt. Je blijft in een positieve flow. Dat geldt ook bij de wame maaltijd. Op meerdere locaties van Op Stoom is het mogelijk om tegen betaling gebruik te maken van een warme maaltijd. Deze maaltijden worden aangeboden door Apetito en aangevuld met verse rauwkost. En een toetje hoort er natuurlijk bij, dat krijgt een kind ook als ie zijn bordje niet helemaal leeg eet.

Onze uitgangspunten op een rijtje

- Je zorgt voor een leuke en fijne sfeer aan tafel.
- Je stimuleert kinderen op een positieve manier om te eten.
- Het is niet erg als kinderen hun korstjes niet willen eten of hun beker melk of water niet leeg willen drinken. Je maakt er geen punt van.
- Melk of water mag op ieder gewenst moment opgedronken worden.
- Een hartige boterham is wenselijk maar we maken geen punt van iets anders op de boterham.
- Kinderen eten in hun basismotor groep.

Zelfstandigheid

Kinderen smeren bij Op Stoom al vanaf een jaar of twee zelf hun broodje of cracker, dus op de BSO smeren ze zeker zelf. Gaandeweg gaat dat steeds beter en ze vinden het een leuk om te doen en nog fijner om hier al groot genoeg voor te zijn. Ze kiezen zelf waar ze hun brood of cracker mee beleggen en jij zorgt ervoor dat dat met voldoende variatie gebeurt. Verhaaltjes vliegen over en weer de tafel over. De oudste kinderen mogen zelf (aan de bar) hun cracker maken, wat drinken en gelijk gaan doen wat zij willen. In hun baldadigheid schieten zij nog wel eens uit met de hoeveelheid beleg. Je kunt daar natuurlijk prima iets van zeggen.

Variatie in broodbeleg

Gevarieerd en gezond eten vinden we belangrijk. Maar ook: niet teveel, niet te zoet en niet te vet. We geloven er niet in dat een zoete boterham pas na een hartige mag. Dat een boterham pas na het drinken mag. En dat een koekje pas mag nadat het fruit op is. Ook hoeven de korstjes niet perse opgegeten worden. Een kind heeft bij Op Stoom de vrijheid om te kiezen.

Omgeving tijdens het eten

Je biedt een omgeving waarin het eten gezellig is en waarin je de spelbehoefte minimaliseert. Spelen is natuurlijke behoefte, net zoals eten, dus spel kan de behoefte aan voeding vervangen. Als een kind geen honger meer heeft gaat het vaak spelen met eten. Spelen met het eten is niet gewenst, verkenning van het eten mag natuurlijk wel.